

МЕНТАЛЬНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ЄВРОПИ

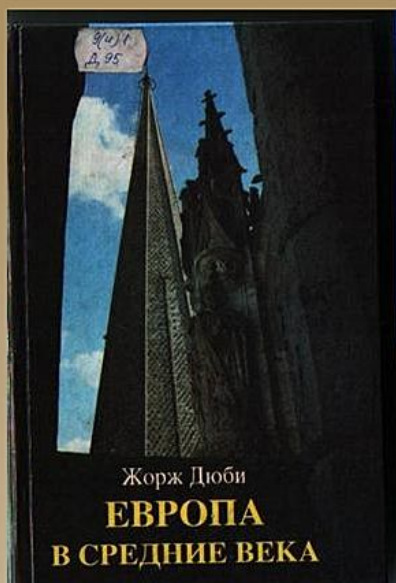
*На допомогу
студентам 2 курсу
Інституту історичної
освіти*

Колоквіум на 4 години

- ◆ У сучасній медієвістиці чільне місце займає історична антропологія, стрижнем якої є проблема ментальності. Оновлення історичної науки, що виходить із цього напрямку, було розцінено як “коперніканський переворот” в історіографії. Кожна сфера діяльності людини забарвлена знако-символічними формами. Тому шлях історика до її пізнання пролягає через світ символів, що являють собою культурний зріз соціальної дійсності. Відтак ментальні установки, вірування і фантазії людей, така ж невід’ємна складова соціально-культурної основи, як і її матеріальні основи.

9(И)1 Д95

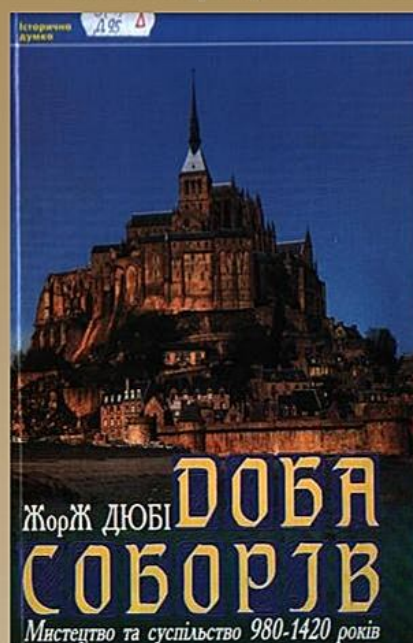
Дюби Ж. Европа в средние века/Ж.Дюби; пер. с фр.-Смоленск:Полиграмма,1994.-316 с.

- ◆ Відомий учений, член Французької академії Ж.Дюби(1919-1996) займає особливе місце в сучасній історіографії, будучи автором численних глибоких досліджень з історії середньовічної Франції.

9(4) Д95

Дюби Ж. Доба соборів:Мистецтво та суспільство 980-1420 років/Ж.Дюби;пер.с фр.- Київ: Юніверс, 2003.-320 с.

- ◆ Ця книга присвячена Середньовічній добі країн Західної Європи-саме тим часам,коли тут відбувалося інтенсивне будівництво катедральних соборів.Тож автор показує,як,починаючи з XI сторіччя,Церква передала з рук королів до рук ченців керівництво мистецьким оформленням храмів. Отже,доба соборів постає між добою монастирів та добою палаців.

9(44) Д95

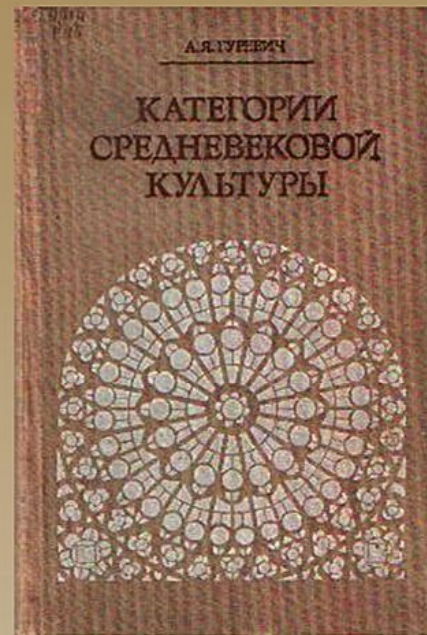
Дюби Ж. История Франции. Средние века. От Гуго Капета до Жанны д'Арк. 987-1460

/ Ж. Дюби; пер. с фр. - М.: Международные отношения, 2000.-416 с.

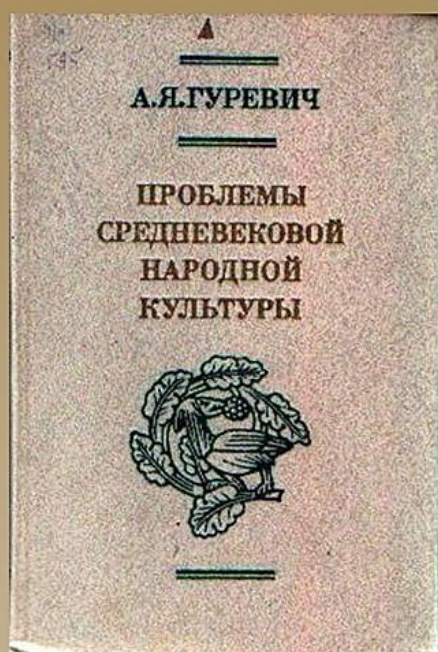
- ◆ Відомий учений, член Французької академії Ж. Дюби (1919-1996) займає особливе місце в сучасній історіографії, будучи автором численних глибоких досліджень з історії середньовічної Франції. У пропонованій роботі автор, розглядаючи середньовічне французьке суспільство, глибоко проникає в громадську структуру, розкриває взаємодію матеріальної цивілізації, культури і інших соціальних чинників в розвитку суспільства. Робота містить географічні карти, генеалогічні діаграми, забезпечена довідковим апаратом.

9(И)1 Г95 Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры / А.Я. Гуревич. - М.: Искусство, 1984. - 350 с.

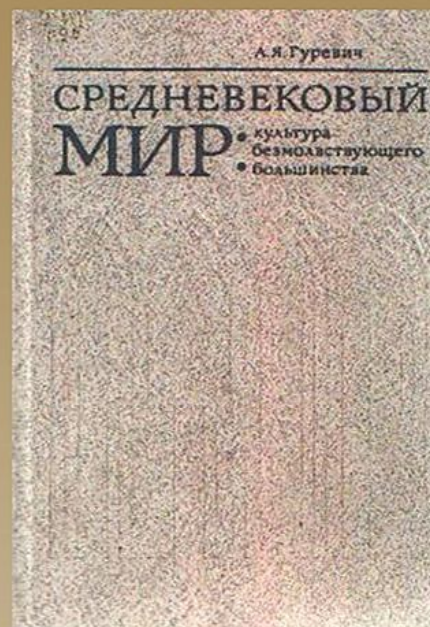
- ◆ В книзі відтворюються певні аспекти картини світу людей західноєвропейського середньовіччя: їхнє сприйняття простору та часу, їхнє відношення до природи, розуміння права, багатства, бідності, власності і праці. Аналіз цих категорій підводить до постановки питання про проблему людської особистості епохи феодалізму. Під цим кутом зору досліджується різноманітний матеріал пам'яток середньовіччя.

9(И) Г95 Гуревич А.Я. Проблемы средневековой народной культуры /А.Я.Гуревич.-М.: Искусство, 1981.-359 с.

- ◆ Книга посвящена мало вивченій темі - масовій культурі в епоху середньовіччя. В ній ставиться під сумнів розповсюджена точка зору, згідно з якою західноєвропейська культура зводилась до культури освічених верств населення. Автор стверджує, що народна культура існувала і не являла собою спрощеної версії церковно-аристократичного світогляду, але була самобутньою стихією, так і не приборканою церквою.

9(И)1 Г95 Гуревич А.Я. Средневековый мир: культура безмолвующего большинства /А.Я.Гуревич.-М.:Искусство,1990.-396 с.

- ◆ Книга відомого вченого-медієвіста продовжує, розвиває дослідження західноєвропейської середньовічної культури із незвичної точки зору за допомогою аналізу писемних текстів, ніби відтворюється світогляд широких мас народу, які не мали доступу до писемності.

9(4) Г95

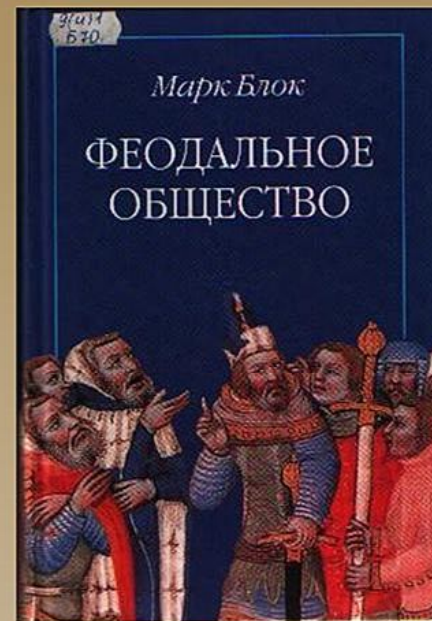
Гуревич А.Я. Культура и общество средневековой Европы глазами современников (Ехетріа XIII века) /А.Я.Гуревич.-М.:Искусство, 1989.-366 с.

- ◆ Якім бачила середньовічна людина природний і соціальний світ, якою бачила вона сама себе? Ці питання є однією з найважливіших і привабливіших проблем сучасної медієвістики. У книзі головним чином вивчені "прикладні" із збірок XIII століття, і лише в окремих випадках приводяться витяги з пізніших збірок, в яких повторюється матеріал попередників

9(И)1 Б70

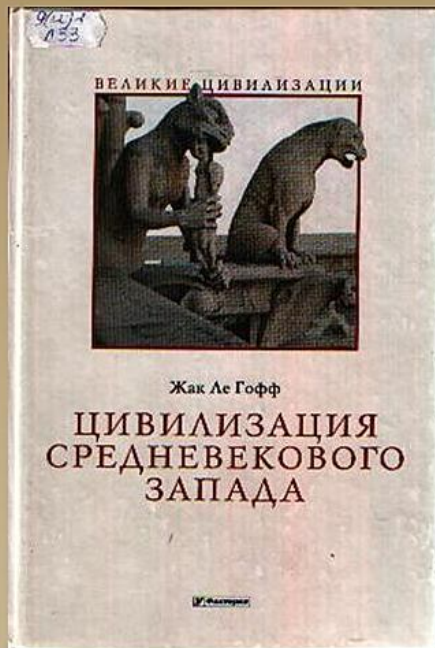
Блок М. Феодалное общество / М.Блок; пер. с фр.-М.: Изд-во им.Сабашниковых,2003.-504 с.

- ◆ Книга відомого французького дослідника представляє концептуальний погляд на історичні процеси, еволюцію станів, аналіз розвитку і структури стосунків власності, історії права, культури, актуальні для сучасного розуміння суспільства і його розвитку

9(И)1 Л33

Ле Гофф Ж. Цивилизация средневекового Запада /Ж.Ле Гофф; пер. с фр., послесл. А.Я. Гуревича- Екатеринбург: У-Фактория, 2005. -560 с. (Серия «Великие цивилизации»)

- ◆ Один з найавторитетніших істориків ХХ століття Жак Ле Гофф розглядає середньовічний Захід в заданих їм параметрах простору-часу, матеріальної культури і соціальної ієрархії, що відкривають нам як людину Середньовіччя в її повсякденності і в її ментальності, так і особливості духовної культури людей в середні віки

9(И)1 Л33

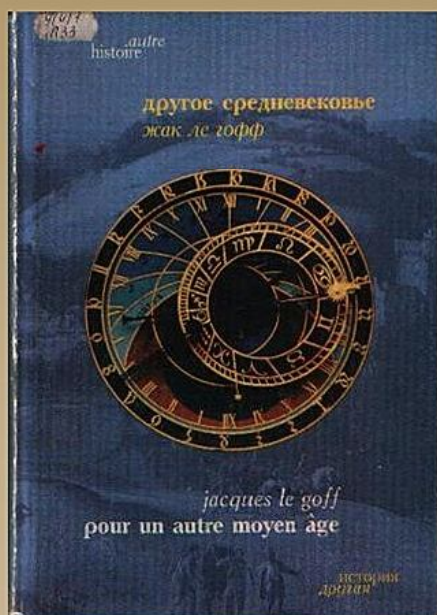
Ле Гофф Ж. Середньовічна уява /Ж.Ле Гофф; пер. с фр.-Львів: Літопис,2007.- 350 с.

- ◆ Книжка есеїв відомого французького історика – це приклад блискучого поєднання історичної, літературознавчої та культурологічної методології в межах одного дослідження, що його предметом є історія людського духу.

9(И)1 ЛЗЗ

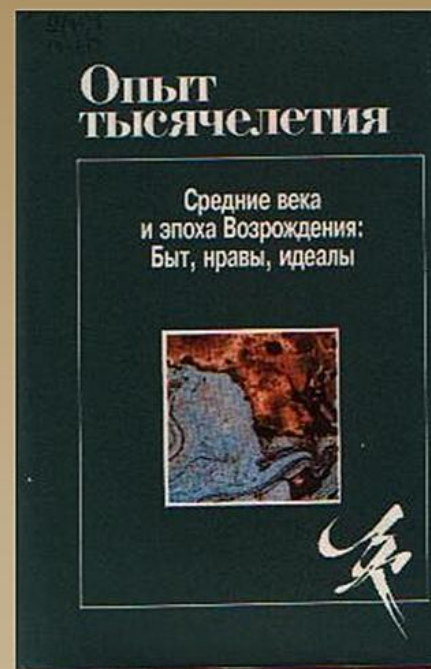
Ле Гофф Ж. Другое средневековье: время, труд и культура Запада/Ж. Ле Гофф; пер.с фр.С.В.Чистяковой и Н.В.Шевченко.2-е изд.,испр -Екатеринбург:Изд-во Урал.ун-та,2002.-328 с.

- ◆ "Інше середньовіччя" - збірка статей видатного французького історика Жака Ле Гоффа, присвячених історії, культурі і ментальності європейського Середньовіччя

9(И)1 О-60

Опыт тысячелетия.Средние века и эпоха Возрождения: быт, нравы, идеалы/Гл.ред.С.Я.Левит.-М.: Юрист,1996.-575 с. – (Лики культуры)

- ◆ Видання дає уявлення про історичні реалії політичного і суспільного життя, побут, вдачі, ідеали раннього середньовіччя і епохи Відродження. Публіковані в книзі тексти показують духовне життя суспільства, допомагають осмислити місце і роль людини в світі.

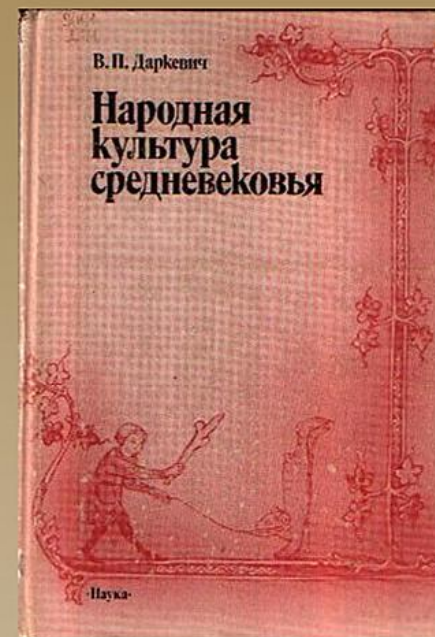
9(44) Б53

Бессмертный Ю.Л. Жизнь и смерть в средние века. Очерки демографической истории Франции /Ю.Л.Бессмертный.-М.:Наука,1991.-240 с.

- ◆ На матеріалі історії Франції XI-XVIII вв. у книзі аналізуються форми браку і сім'ї, просліджується зміна поглядів на роль жінки середньовічного суспільства, розповідається про половікові проблеми, про відношення до дитинства і старості, про самозберігальну поведінку в різних соціальних шарах, відтворюються середньовічні уявлення про хворобу і смерть. Книга забезпечена ілюстраціями

9(И)1 Д20 Даркевич В.П. Народная культура средневековья: светская праздничная жизнь в искусстве IX-XVI вв./В.Даркевич.-М.:Наука,1988.-344 с.-ил.

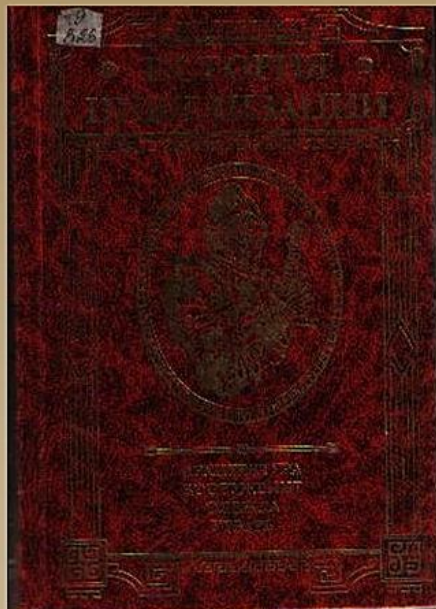

- ◆ Монографія присвячена святковій культурі середньовіччя. Головними джерелами послужили твори образотворчого мистецтва - романська і готична скульптура, художнє ремесло, мініатюри рукописів. Їх дослідження дає можливість проникнути в живу повнокровну дійсність тієї епохи

9 В26

Вейс Г. История цивилизации: архитектура, вооружение, одежда, утварь: иллюстрированная энциклопедия в 3-х тт. Т.2. «Темные века» и Средневековье (IV-XIV вв.)/Г.Вейс.-М.:ЭКСМО-Пресс, 1998.-600 с.

9(И)1 Р82

Руа Ж. История рыцарства/Ж.Руа.- М.:Алетейя,1996.-248 с.

- ◆ Книга посвящена одному з найзагадковіших і прекрасніших явищ європейського середньовіччя-лицарству. Через історію і традиції, звичаї і устої лицарства автор малює образ епохи, повної контрастів: беззаконня, нецтво і грубість з одного боку, і прояви чисті і благородні, освячені любов'ю, відвагою і самопожертвування м - з іншої.

9(И)1 Ф73

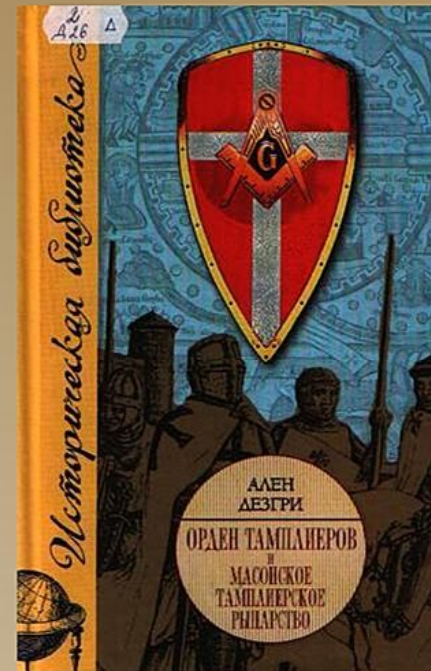
Флори Ж. Идеология меча. Предистория рыцарства/Ж.Флори; пер.с фр.-СПб: Евразия,1999.-320 с.

- ◆ Книга швейцарського дослідника присвячена проблемі формування ідеології дворянського стану. Автор малює картину еволюції поглядів на війну і роль воїна в ранньосередньовічному суспільстві, внаслідок чого ідеологічні основи лицарської самосвідомості виступають рельєфно і обгрунтовано. Цей підхід тим цікавіший, якщо врахувати, що кодекс "лицарської честі" і міф про "чесну і благородну" війну зробили подальший вплив на європейську культуру XVIII - XIX ст

2 Д26

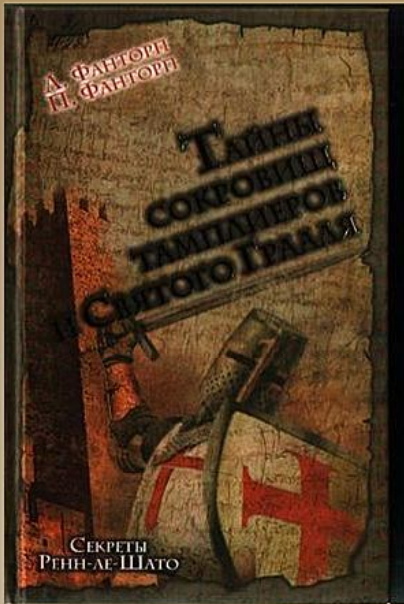
Дезгри А. Орден тамплиеров и масонское тамплиерское рыцарство. Их эзотерическая и мистическая деятельность /А.Дезгри; пер.с фр.-СПб:Евразия,2008.-351 с.

- ◆ Про орден тамплієрів сказано і написано дуже багато що. Але французький дослідник А.Дезгри пропонує свій, особливий, погляд на історію цього військового братерства. Автор приділяє увагу закулісній стороні життя братів ордену, на передній план він виводить глибинний сенс їх існування. Таємничі символи, ритуали, навчання тамплієрів і їх послідовників масонов-вот, що цікавить автора передусім.

2 Ф22

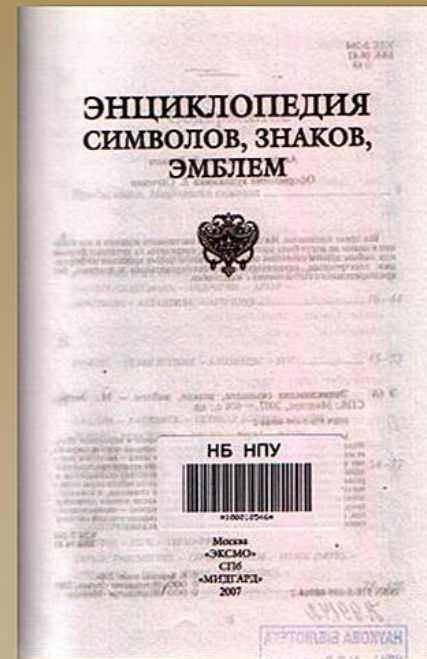
Фанторп Л. Тайны сокровищ тамплиеров и Святого Грааля: секреты Ренн-ле-Шато / Л. Фанторп, П. Фанторп; пер. с англ. - СПб: Евразия, 2008. - 367 с.

- ◆ Жодне з місць на Землі не збило стільки езотеричних символів і таємниць, як Ренн-ле-Шато. Географічне положення, планування і історія цього села стали предметом незліченних чуток, міфів і легенд. Історія Ренн-ле-Шато читається як захоплюючий роман про зашифровані тексти на пергаментних свитах і надгробних каменях, прихованій символіці статуй і мальовничих полотен, загадкових і таємничо багатих священиках, окультних братерствах, дивних ритуалах і незрозумілих легендах.

03 Э68

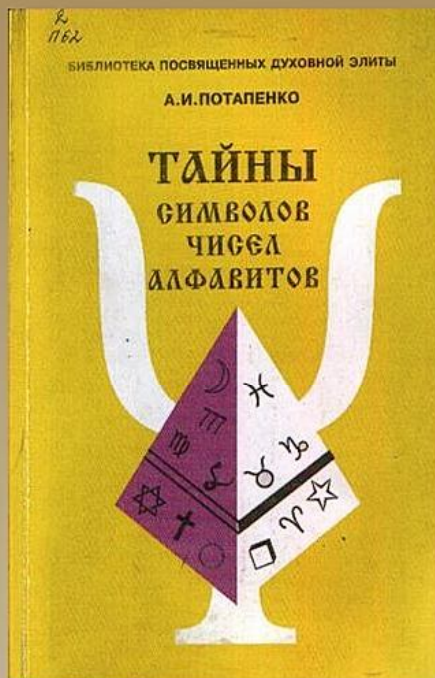
Энциклопедия символов, знаков, эмблем / авт.-сост. К. Королев. - М.: Эксмо; СПб: Мидгард, 2007. - 608 с. : ил.

- ◆ Всесвіт говорить з людиною на "мові натяку і навіювання" (Вяч. Іванов), інакше - на мові символів, сприймаючи яка людина осягає світ. Уміння розуміти і тлумачити символи і знаки - суттєва умова виживання в навколишньому середовищі - з прадавніх часів визнавалося одним з найважливіших людських мистецтв. Символістика складалася і розвивалася упродовж століть, поступово набуваючи власної міфології. Еволюції міфологічної системи символів і її нинішньому стану і присвячена ця книга.

2 П62

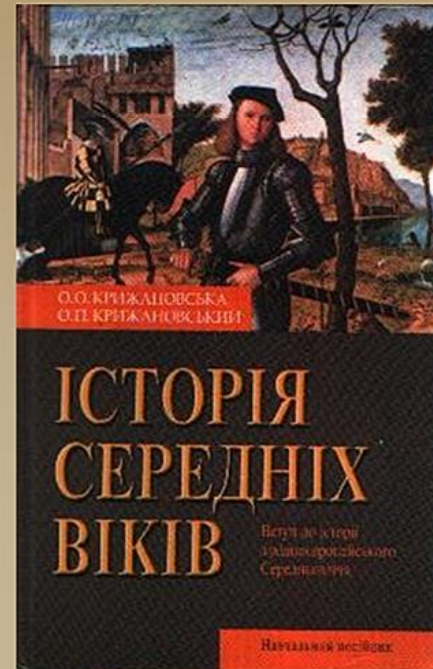
Потапенко А.И. Тайны символов, чисел, алфавитов/А.И.Потапенко; пер. с укр. -К.:Освіта України, 2009.- 212 с.

- ◆ У книзі приведені дивовижні факти про таємниці старовинних символів, алфавітів, чисел, зібрані автором з унікальних джерел. Представлені оригінальні гіпотези відносно значень десятків священних імен, назв, магії сакральних чисел. Книга адресується усім, хто цікавиться сучасною наукою і зокрема символікою, культурологією.

9(И)1(075) К82

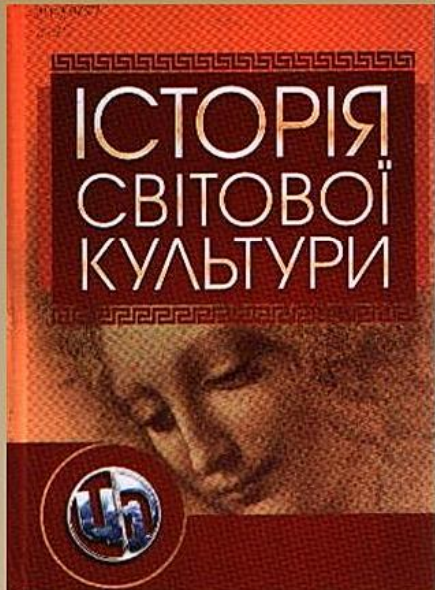
Крижановська О.О., Крижановський О.П. Історія середніх віків. Вступ до історії західноєвропейського Середньовіччя: курс лекцій: навчальний посібник для студентів вузів/О.О.Крижановська, О.П.Крижановський.- К.:Либідь, 2004.- 364 с.

- ◆ Лекції, що увійшли до посібника-проблемні. Вони охоплюють широке коло питань становлення та розвитку – господарського, соціального, політичного, духовного, культурного – середньовічного Заходу й стосуються переважно явищ і процесів загальноєвропейського значення.

9(И)(075) I-90

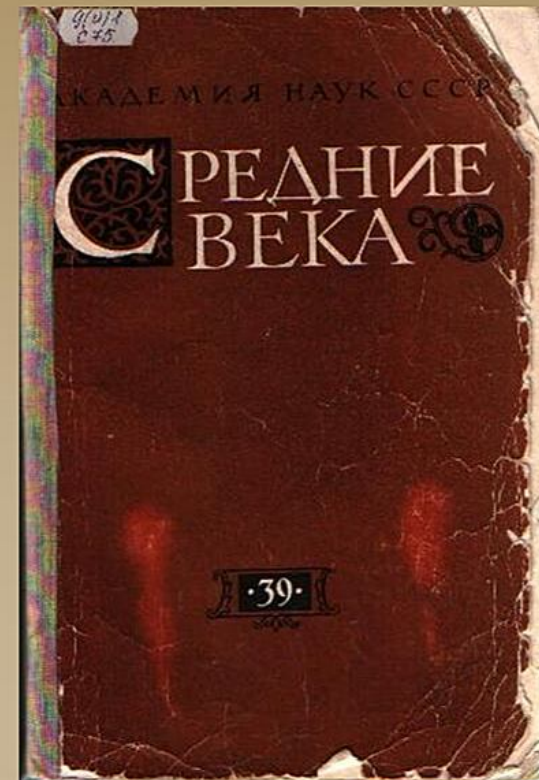
Історія світової культури:
навч. посібник / Л. Т. Левчук . - 3-тє
вид., перероб. і доп. - К.: ЦУЛ, 2010. 400 с.

- ◆ Навчальний посібник відбиває логіку розвитку світової культури, її роль у процесі людства, а також специфіку людини як продукту біологічної та культурної еволюції. Побудований відповідно до спрямованості лекційного курсу матеріал посібника дає змогу опанувати рух культуротворення.

Богодарова Н.А. Театр мистерии и город в Англии в XIV-первой половине XV в. (К вопросу о культуре английского средневекового города)
9(И)1 С75

// Средние века: сборник научных трудов. - Вып. 39. - М.: Наука, 1975. - С. 179-195

06 Г47

Гілея.Історичні науки.Філософські науки.Політичні науки: науковий вісник:збірник наукових праць/НПУ ім.М.Драгоманова,Українська АН.- К.:Вид-во НПУ ім.М.Драгоманова,2013.- Вип.72(№5).-962 с.

Кода, Н. В.
Особенности восприятия времени в соотношении с
понятием числа в коллективном сознании средневековой
Европы [Текст] / Н. В. Кода

06
Г 47

// Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки
: Наук. вісник зб. наук. праць / Нац. пед. ун-т ім. М.П.
Драгоманова, Українська АН. - К. : Вид-во НПУ ім. М. П.
Драгоманова, 2013. - Вип. 72 (№5). - С. 363-368

УДК
1+32+93

Завідняк, Б. Т.
Числовий символізм у Філона Олександрійського
[Текст] / Б. Т. Завідняк

06
Г 47

// Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки
: Наук. вісник зб. наук. праць / Нац. пед. ун-т ім. М.П.
Драгоманова, Українська АН. - К. : Вид-во НПУ ім. М. П.
Драгоманова, 2013. - Вип. 72 (№5). - С. 622-627

УДК
1+32+93

Упорядник віртуальної
книжкової виставки –
завідуюча
відділом обслуговування
Наукової бібліотеки
НПУ ім.М.П.Драгоманова
Гуськова О.В.